

[Avaleht](#) > ... > [Raha/Rahalised Nõuded](#) > [Hagi Tagamine Nõude Puhul ELi Liikmesriikides](#) > [Gibraltar](#)

Hagi tagamine nõude puhul ELi liikmesriikides

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Gibraltar

1 Millised on abinõude eri liigid?

Ettekirjutus on kohtumäärus, milles nõutakse, et pool kas midagi teeks või hoiduks millegi tegemisest. Eialgne ettekirjutus on selline määrus, mis tehti enne nõudega seotud kohtumenetlust. Hageja võib püüda kaitsta oma seisukohta kohtumenetluse käigus või isegi enne menetluse algatamist, nõudes esialgset ettekirjutust, et ennetada kostja käitumist viisil, mis kahjustab hagejat.

On kaks konkreetset tüüpi ettekirjutust, mida hageja võib taotleda, kui on oht, et kostja võib püüda tõendeid hävitada või hageja saadud mis tahes otsuse täitmisele pööramist nurjata. Esimene on läbiotsimismäärus, milles nõutakse, et kostja lubaks läbi otsida oma ruumid dokumentide või vara leidmise eesmärgil; teine on vara arestimise määrus, milles keelatakse kostjal teha tehinguid varaga või seda kohtualluvusest välja viia.

Kui hageja taotleb rahasumma tasumist (nt võlg või kahjuhüvitis), võib kohus nõuda, et kostja teeks vahemakse mis tahes summa arvelt, mida kostjalt võidakse hiljem välja nõuda, et vältida hagejale otsuse saamisel tekkida võivate viivituste tulemusel raskuste tekitamist.

Kostjat võib ähvardada oht, et isegi kui nõue jäetakse rahuldamata ja hagejal kästakse maksta kulud, on võimatu kohtukulude hüvitamise määrust täitmisele pöörata. Kostja kaitsmiseks võib kohus teatud olukorras otsustada, et hageja peab esitama kohtukulude tagatise, tavaliselt kohtule rahasumma maksmisega.

Kõrgeimal kohtul on õigus kohaldada ajutisi meetmeid, et toetada teises jurisdiktsioonis toimuvaid menetlusi, kui see on otstarbekas. Kohus võib teha ka rahvusvahelise vara arestimise määruse (*worldwide freezing injunction*), mis kohaldub varale muudes jurisdiktsioonides.

2 Millistel tingimustel võib selliseid abinõusid rakendada?

2.1 Menetlus

Ettekirjutused (sealhulgas läbiotsimismäärus ja vara arestimise määrus)

Ettekirjutused on kohtumäärused. Läbiotsimismääruse või vara arestimise määruse puudumisel ei ole kostja üldiselt kohustatud lubama oma ruumide läbiotsimist või hoiduma oma vara kaotamisest. Läbiotsimismääruse või vara arestimise määruse taotlus tehakse kõrgeimas kohtus.

Hageja peab täielikult ja ausalt avalikustama kõik olulised asjaolud, millest kohus peaks olema teadlik (eelkõige kui taotlus esitatakse ette teatamata). Esitada tuleks ka määruse ettepanek, milles määratakse täpselt kindlaks vajalikud meetmed.

Esiolgu ettekirjutuse korral peab hageja tavaliselt kandma vastukohustust kahjude puhul – lubadus kompenseerida kostja mis tahes kahjud, mis on põhjustatud ettekirjutusest, kui hiljem selgub, et ettekirjutust ei oleks pidanud tegema (nt kui hageja kohtuasja kaotab).

Taotluse võib esitada ilma kostjat teavitamata, kui selleks on piisav põhjus. Taotluse võib esitada ka enne seda, kui hageja on täitnud nõudevormi, millega algatatakse põhikohtuasi. Ei ole ametlikku nõuet, et hagejat peaks taotluse läbivaatamisel esindama jurist, aga tavaliselt vajab hageja sellise taotluse tegemiseks õigusnõu ja esindamist.

Kui kohus on määruse heaks kiitnud, peab see olema koostatud ja kostjale kätte toimetatud. Kohtuametnikud ei osale esialgsete ettekirjutuste kättetoimetamises ega täitmisele pööramises. Kuid läbiotsimismäärus tuleb täita erimenetluse kohaselt. Selle peab tavaliselt kätte toimetama nn järelevalvet teostav õigusnõustaja, kellel on teadmised läbiotsimismäärustest ning kes on hageja õigusnõustajast sõltumatu. Järelevalvet teostav õigusnõustaja peab selgitama kostjale läbiotsimismäärust ja teavitama kostjat tema õigusest küsida õigusnõu. Järelevalvet teostav õigusnõustaja teeb läbiotsimist või jälgib seda ja annab läbiotsimise kohta aru hageja õigusnõustajale.

Vahemaksed ja kohtukulude tagatis

Vahemakseid ja kohtukulude tagatist võidakse pakkuda poolte kokkuleppel, kokkuleppe puudumisel on vaja esitada kohtule taotlus. Taotluse esitamisel täidetakse taotluse teatis, millele lisatakse kirjalikud tõendid. Taotlus tuleb toimetada kätte kostjale, kes võib esitada vastusena tõendeid. Kui kohus otsustab anda välja määruse, määrab ta kindlaks tagatise või makse vormi ja summa.

Määruste saamise kulud

Ühegi eespool kirjeldatud määruse saamiseks ei ole fikseeritud kulude skaalat. Siiski on määrust käsitleva taotluse välja andmiseks konkreetne kohtulõiv, mis sõltub sellest, kas taotlus esitatakse koos teatisega kostjale või ilma selleta. Kogu teabe lõivude kohta võib saada kõrgeima kohtu kantseleist aadressil 277 Main Street, Gibraltar, telefoninumber (+350) 200 75608.

Hageja on kohustatud maksma oma õigusnõustaja kulud (läbiotsimismääruse korral ka järelevalvet teostava õigusnõustaja kulud), kuigi lõppkokkuvõttes võidakse nõuda, et kostja need kulud maksaks.

2.2 Peamised tingimused

Kõik selles jaotises kirjeldatud õiguskaitsevahendid on kaalutusõigusel põhinevad ja kohus ei anna neid välja, kui ta leiab, et need ei ole asjakohased või on antud tingimustel ebaproportsionaalsed. Kohtud suhtuvad läbiotsimismäärusesse ja vara arestimise määrusesse äärmiselt ettevaatlikult, sest need on eriti karmid meetmed.

Esialgne ettekirjutus

Esialgse ettekirjutuse otsuse tegemisel kaalub kohus esmalt, kas meede puudutab tõsist probleemi, mida tuleb kohtus lahendada (või on pigem tegu põhjendamatusse või pahatahtlikkusega). Kui see ei ole nii, lükatakse ettekirjutus tagasi.

Kui on olemas tõsine probleem, mida tuleb kohtus lahendada, kaalub kohus asja otstarbekust. Kaalutakse küsimust, kas oleks halvem nõuda, et hageja oleks kuni kohtuistungini ilma ettekirjutuseta või tekitada ettekirjutusega probleemeid kostjale. Otsuse tegemisel kaalub kohus alljärgnevat asjaolusid järgmises järjekorras.

- Kas kahjuhüvitis oleks hageja jaoks piisav õiguskaitsevahend, kui hageja kohtumenetluse võidaks? Kui kahjuhüvitis oleks piisav, lükatakse ettekirjutus tagasi. Kui see ei oleks piisav (nt kui hagejale tekitatud kahju oleks hüvitamatu või mittevaraline), tuleb kaaluda ülejäänud küsimusi.
- Kas hageja vastukohustused kahju korral kaitseksid kostjat piisavalt, kui kostja kohtumenetluse võidaks? Kui kahjuhüvitis kaitseks kostjat piisavalt, loetakse see tavaliselt ettekirjutuse kasuks.
- Kui muud tegurid tunduvad olevat ühtlaselt tasakaalus, säilitab kohus senise olukorra. See räägib tavaliselt ettekirjutuse kasuks.
- Kaaluda võib muid sotsiaalseid ja majanduslikke tegureid, näiteks ettekirjutuse kehtestamise või tagasi lükkamise mõju tööhõivele või ravimite kättesaadavusele.
- Viimase võimalusena võib kohus kaaluda poolte kaasuste suhtelist põhjendatust, kuid üksnes juhul, kui on võimalik anda selge ülevaade sellest, et ühe poole kaasus on palju tugevam kui teise oma.

Läbiotsimismäärus

Läbiotsimismääruse eesmärk võib olla kohtumenetluse jaoks asjakohaste tõendite või vara säilitamise tagamine. Läbiotsimismääruse saamise tingimused on karmimad kui muud tüüpi ettekirjutuste puhul ning kohus annab määruse välja üksnes siis, kui hageja tõendab, et kõik järgmised tingimused on täidetud:

- kostja vastu on väga tugev *fumus boni juris* – esmapilgul usutav kaalus;
- kostja tegevus, mis annab alust menetluseks, põhjustavad hagejale tõsist tegelikku või potentsiaalset kahju;
- on olemas selged tõendid selle kohta, et kostjal on süstavaid dokumente või materjale;
- on „tegelik võimalus“ või „tõenäosus“, et asjaomased dokumendid või materjalid kaovad, kui määrust välja ei anta.

Vara arestimise määrus

Kohtul on õigus teha vara arestimise määrus, kui see on põhjendatud ja otstarbekas. Vara arestimise määrus tehakse üksnes juhul, kui hageja suudab tõendada, et täidetud on kõik järgmised tingimused:

- hagejal on nõude esitamiseks sisuline põhjus, mis kuulub Gibraltari kohtute pädevuse alla;
- hagejal on kostja vastu hästi argumenteeritav kaalus;
- on põhjust arvata, et kostjal on jurisdiktsioonis vara;
- on olemas tegelik oht, et kostja käib varaga ümber viisil, mille tulemusel ei saa ühtegi otsust täitmisele pöörata (nt vara kõrvaldamise või selle jurisdiktsioonist välja viimise tõttu).

Kohus on eriti ettevaatlik, enne kui teeb vara arestimise määruse välismaise menetluse toetuseks, eelkõige kui vara arestimise määrus kattuks või oleks konfliktis mis tahes sellise välismaise kohtu tehtud vara arestimise määrusega, kus toimub põhimenetlus, või kui välismaine kohus on vara arestimisest keeldunud.

Kohus ei tee rahvusvahelist vara arestimise määrust, kui kostjal on jurisdiktsioonis piisavalt vara ning peab kaaluma, kas ülemaailmset määrust oleks võimalik täitmisele pöörata riikides, kus kostjal on vara.

Vahemaksed

Kohus võib nõuda, et kostja teeks vahemakse üksnes juhul, kui kostja on tunnistanud kohustust maksta hagejale raha, kui hageja kasuks on juba tehtud otsus rahasumma kohta, mida hinnatakse hiljem, või kui kohus on rahul sellega, et hageja saab kohtumenetluses tagasi märkimisväärse rahasumma (või maaomandiga seotud nõude puhul makse seoses kostja maakasutusega). Isikukahju juhtumite puhul võidakse makset nõuda üksnes juhul, kui kostja vastutuse katab kindlustusandja või kostja on avalik-õiguslik asutus.

Kohtukulude tagatis

Kõige tavalisemad kohtuasjad, mille puhul võib kohus nõuda, et hageja annaks tagatise, on järgmised:

- hageja on väljaspool Euroopa Liitu ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits) asuva riigi resident ning hageja elukohariigis oleks raske pöörata kohtukulude hüvitamise määrus täitmisele;
- hageja on äriühing või muu registreeritud üksus ning on alust arvata, et ta ei suuda maksta kostja kulusid, kui seda nõutakse (Tagatise kohta otsuse tegemisel võtab kohus arvesse seda, kas hageja raha või vahendite puudumine on põhjustatud kostja käitumisest.);
- hageja on muutnud aadressi selleks, et vältida kohtuvaidluse tagajärgi või ei ole esitanud nõudevormil õiget aadressi;
- hageja on võtnud meetmeid seoses oma varaga, mis muudaks kohtukulude määruse täitmisele pööramise tema suhtes keeruliseks.

Kohus koostab määruse üksnes siis, kui peab selle koostamist antud olukorras õiglaseks. Kohus kaalub, kas tagatise taotlust kasutatakse tõelise nõude vältimiseks ja kas nõuet võib mõistlikkuse piires saata edu.

Kohtul on ka õigus nõuda, et tagatise peab andma:

- kolmas isik, kes rahastab nõuet, saades vastutasuks osa menetlusest saadud tulust, või kes on nõude esitamise õiguse andnud üle hagejale, et vältida riski saada kohtukulude tagamise määrus;

- mis tahes menetluse pool, kes on ilma mõjuva põhjuseta jätnud täitmata kohtu eeskirjad.

3 Abinõude ese ja laad

3.1 Millist liiki vara suhtes võib neid abinõusid kohaldada?

Esialgne ettekirjutus

Ettekirjutuse puhul võidakse nõuda, et pool võtaks või jätaks võtmata meetmeid seoses mis tahes liiki varaga.

Läbiotsimismäärus

Läbiotsimismääruses nõutakse kostjalt, et ta lubaks siseneda oma ruumidesse, aga määrus ei luba hagejal jõuga siseneda. Määruses tuleb täpsustada ruumid, mida võib läbi otsida ja nimekiri esemetest, mida läbiotsimist tegevad isikud võivad uurida, kopeerida või kaasa võtta. Määrus võib hõlmata üksnes tõendeid, mis võivad menetluse jaoks asjakohased olla, või vara, mis võib olla menetluse teemaks või mille kohta võib menetluse käigus küsimus tekkida.

Määruse standardvormis nõutakse, et kostja annaks üle määruses loetletud esemed. Kui asjaomased tõendid võivad olla arvutites, tuleb anda juurdepääs kõikidele ruumides olevatele arvutitele, et neid oleks võimalik läbi otsida, ning koopiad tuleb esitada kõikide oluliste leidude kohta.

Vara arestimise määrus

Kohus võib anda kostja varaga seoses välja vara arestimise määruse, milles keelatakse kostjal jurisdiktsioonis oma vara vähendada allapoole täpsustatud väärtust, või määruse kindla vara arestimise kohta. Kostjal on siiski lubatud kulutada kindlaksmääratud summasid elamiskuludele ja õigusnõustamisele ja esindamisele ning määruses lubatakse kostjal käsutada vara tavapärase äritegevuse käigus.

Vara arestimise määruse standardvorm on maksimaalse summa määrus, milles sätestatakse, et seda kohaldatakse kogu kostja varale, mis jääb sätestatud väärtuse piiresse. See hõlmab mis tahes vara, mida kostjal on õigus käsutada iseseisvalt, sealhulgas vara, mis on kolmanda isiku omandis või kontrolli all kooskõlas kostja suunistega.

Üldine või maksimaalse summa määrus katab mis tahes vara, sealhulgas kinnis- ja vallasvara, sõidukeid, raha ja tagatise. Määrust laiendatakse ka mis tahes varale, mis omandatakse pärast määruse koostamist. Selles võidakse täpsustada teatud vara, käibekapital (ettevõtte vara) ja külmutatud pangakontod. Ühist pangakontot ei külmutata, kui määruses seda konkreetselt ei sätestata.

3.2 Milline on selliste abinõude mõju?

Kostjat hoiatatakse, et esialgse ettekirjutuse mittetäitmine on lugupidamatus kohtu vastu, mille eest võidakse kostjale määrata vanglakaristus, trahv või tema vara võidakse arestida.

Kui kolmas isik lubab kostjal võõrandada vara vastuolus vara arestimise määrusega, ei ole tingimata tegemist lugupidamatusega kohtu vastu. Kuid kui kolmas isik, keda on teavitatud vara arestimise määrusest, aitab kostjal teadlikult võõrandada külmutatud vara, paneb see isik toime lugupidamatuse kohtu vastu. Hageja peaks seetõttu esitama kolmandatele isikutele (kostja pankurid, raamatupidajad ja õigusnõustajad) vara arestimise määruse koopiad. (Määruse standardvormis eeldatakse, et seda tehakse ning hoiatatakse kolmandaid isikuid võimalike karistuste eest. See sisaldab ka hageja kohustusi katta mõistlikud kulud, mis kolmandatel isikutel on määruse täitmisel tekkinud, ja hüvitada neile sellega seoses tekkinud kohustused.) Isegi kui neid on määrusest teavitatud, võivad pangad ja muud kolmandad isikud kasutada tagatise ja tasaarvestuse õigust, mis oli tekkinud enne vara arestimise määruse tegemist.

Vara arestimise määrus ei anna hagejale külmutatud varaga seoses omandiõigust. Õigus algatada lugupidamatuse ülesnäitamise eest menetlus on hageja ainus õiguskaitsevahend. Ettekirjutusega vastuolus sõlmitud leping on ebaseaduslik ja võib seetõttu olla täitmisele pööramatu selle poole jaoks, kes teab, et sellega rikutakse ettekirjutust. Lisaks on kohtul vahel õigus teha eraldi ettekirjutus, millega ennetatakse seda, et kostja täidaks kolmanda isikuga sõlmitud lepingut. Kuid omandiõigust on siiski võimalik ebaseadusliku lepingu alusel

üle anda ja kui selline leping on täidetud, ei ole tavaliselt võimalik üleantud vara tagasi saada.

3.3 Kui kaua sellised abinõud kehtivad?

Kui esialgset ettekirjutust käsitlev määrus tehakse poolte juuresolekul, võidakse sätestada, et see kehtib kuni kohtuistungini või kohtu täiendavate korraldusteni või kuni täpsustatud kuupäevani. (Kui ettekirjutus on jõus „kuni täiendava määruseni“, ei kaota see kehtivust kohtuotsuse järel, vaid alles siis, kui kohus teeb määruse, millega ettekirjutus selgesõnaliselt või eeldatavalt tühistatakse.)

Esialgne ettekirjutus, mis tehakse ilma kostjat teavitamata, kehtib tavaliselt piiratud aja, harva üle 7 päeva, ja selle jätkamiseks on vaja teist kohtumäärust. Ilma teavitusega ettekirjutuse tegemisel määrab kohus tavaliselt „kohtusse tagasi pöördumise kuupäeva“ täiendava kohtuistungini jaoks, millel kostja võib osaleda ja vaidlustada määruse jätkumise. Vara arestimise määruse standardvormis sätestatakse, et seda kohaldatakse kuni kohtusse tagasipöördumise kuupäevani või täiendava määruseni.

4 Kas abinõu kohta saab esitada kaebuse?

Kostja või muu kolmas isik, keda esialgne ettekirjutus otseselt puudutab, võib taotleda kohtult mis tahes ajal määruse muutmist või kehtetuks tunnistamist (kuigi taotlusega, mis on seotud juba täidetud läbiotsimismäärusega, peaks tavaliselt ootama kohtuistungini). Ilma teavitusega määruse vaidlustamiseks ei ole vaja oodata kuni kohtusse tagasipöördumise kuupäevani. Kostja peab andma taotluse kohta eelneva teavituse hageja õigusnõustajale. Taotlus tuleks tavaliselt esitada sellele kohtule, kus määrus tehti, ning seda arutab tihti sama kohtunik.

Põhjused, mille alusel kostja võib sellise taotluse esitada, hõlmavad järgmist: määruse ühe tingimuse täitmata jätmine, olukorra oluline muutus, mistõttu langeb määruse tegemise alus ära, määruse rõhuv mõju, põhjendamatu sekkumine süütute kolmandate isikute õigustesse ja hagejapoolne viivitus nõude esitamisel. Kui ettekirjutus saadi ilma kostjat teavitamata, sisaldavad määruse tühistamise või muutmise põhjendused ka hageja suutmatust avalikustada kohtule olulisi asjaolusid määruse saamisel ning ebapiisavaid tõendeid, mis õigustaksid ajutiste õiguskaitsevahendite määramist ilma teavitusega.

Kui kohus määruse tühistab, on kostjal õigus tugineda hageja vastukohustustele kahjude puhul ja saada hüvitist. Kohus korraldab kahjude uurimise, et teha kindlaks kostja kahju, kuigi seda võib lükata edasi kuni kohtuistungini või hilisemaks.

Kohtul on ka pädevus tühistada või muuta vahemaksete ja kohtukulude tagatise määrusi ning nõuda, et kogu või osa rahast, mis maksti määruse alusel, tuleks tagasi maksta.

Viimati uuendatud: 27/09/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.